

Bernhardt i bronze

Statue: Bernhardt Jensen, udråbt til alletiders borgmester i Århus, skal foreviges som statue – selvfølgelig med sin cykel. Kunstneren Jan Balling er i fuld gang med udformningen.

TOMMY JERVIDAL
(TEKST OG FOTO)

jpaarhus@jp.dk

Kunstneren Jan Balling reflekterer, mens vi sidder i hans atelier beliggende tæt ved det gamle Midtkraft nær Århus Filmby.

»Det er lidt pudsigt, at jeg skal lave en statue af Bernhardt Jensen, som er kendt for noget, som ikke blev til noget.«

På bordet står hans nye model af Bernhardt Jensen i forholdet én til to. Den erstatter den første minimodel, som Jan Balling udfærdigede for et par år siden, da Bernhardt Jensen i en lokal konkurrence blev udråbt til alle tiders mest populære århusianer.

»Bernhardt Jensen, der var borgmester 1958-71, blev kendt for i 1960'erne at gå imod planerne om en motortrafikvej, som skulle gå fra Rådhuspladsen til Magasin og videre ned til Østbanetorget. Hvis planerne var realiseret, havde det skamferet midtbyen og ødelagt hele latinerkvarteret, men heldigvis fik Bernhardt Jensen planerne stoppet,« forklarer Jan Balling, som kom til Århus i 1970'erne for at studere på Århus Kunsthøgskolen.

Popularitet - med tiden

»Jeg har aldrig mødt Bernhardt Jensen, men jeg har påkaldt ham engang i et læserbrev, hvor jeg argumenterede for mindre trafik på Frederiks Allé – og det er påfaldende, at da han døde i 1978, var offentligheden slet ikke bevidst om hans store indsats. Tværtimod var mange sure over, at Busgaden lå som et trafikalt misfoster midt i byen,« fortæller Jan Balling og peger på tiden som den afgørende faktor for, at

»Bernhardt Jensen var kendt for to ting som borgmester: Påholdenhed med kommunens penge og et slogan: "Forny og bevar", og det slogan passer perfekt til den cyklende borgmester.«

Jan Balling
kunstner

Bernhardt Jensen i dag er kommet til ære og værdighed.

»Bernhardt Jensens store popularitet hænger utvivlsomt sammen med den øgede miljøbevidsthed i dag, og derfor rammer han lige i plet som cyklende borgmester. Cyklen er som symbol fortid og fremtid – en gammel opfindelse, som også er fremtidens transportredskab. Begrebet tid bliver symboliseret i cykelhjulene som urvisere, hvor det enkelte hjul i statuen peger henholdsvis frem og tilbage i tiden,« forklarer 55-årige Jan Balling.

Forny og bevar

Han har studeret mennesket Bernhardt Jensen nøje for at skabe en troværdig skulptur.

»Bernhardt Jensen var kendt for to ting som borgmester: Påholdenhed med kommunens penge og et slogan: "Forny og bevar", og det slogan passer perfekt til den cyklende borgmester. På cykel rundt mellem møderne i Århus fulgte han sikkert intenst med i bylivet og registrerede, hvor man burde rive ned, og hvor man skulle bevare,« funderer Jan Balling, som har samlet og koncentreret sine indtryk til skulpturen med arbejdstitlen: "Manden, tiden og byen".

»Jeg synes, det er relevant at stille spørgsmålet: Var Bernhardt Jensen visionær eller reaktionær? Han kørte på cykel i en tid, da bilen var fremtiden. Derfor blev han af samtiden opfattet som reaktionær. I dag er det lige modsat. Derfor lader jeg cyklens to hjul fremstå i skulpturen som en slags tidsmaskine, og placeringen af statuen nær Lindberg Optik ved Vadestedet er heller ikke tilfældig. Det er lige midt på den akse, hvor den 45 meter brede motortrafikvej ville have gået, hvis ikke Bernhardt Jensen havde forhindret det,« oplyser Balling og påpeger, at statuen på den måde bliver et slags mindesmærke over borgmesterens sejr i kampen for at bevare midtbyen. Byrådets plan ville have betydet nedrivning af 155 ejendomme og flytning af 1.500 mennesker.

»Med statuen som et mindemærke ændrer Bernhardt Jensen karakter til en mytisk person, og derfor er det vigtigt, at han ikke fremstår naturalistisk som en anden Hans Broge eller Peter Sabroe i bybilledet, men tværtimod i et mere stilistisk, tidløst og skulpturelt formsprog. Alligevel skal folk kunne se, hvem personen er, og derfor er han formet, så han frem-

Jan Balling med en model af Bernhardt Jensen-statuen i størrelsesforholdet én til to. Det endelige værk, som skal bruges til bronzestøbningen, påbegyndes i januar. På det lille foto til venstre Bernhardt Jensen på sin elskede cykel. Til højre en trådmodel af statuen, hvor hjulene er urskiver. Foto: Tommy Jervidal og arkivfoto

står høj, velklædt og lidt duknakkert på grund af den ryglidelse, som endte med at invalidere ham,« fuldender Jan Balling de faktuelle overvejelser om udformning af statuen. Imidlertid er baggrunden for kunstværket ikke afgørende for at forstå kunstværket.

»Historien bag Bernhardt Jensen statuen er naturligvis væsentlig, men ikke afgørende for at forstå kunstværket. Kan statuen vække følelser hos ganske almindelige borgere uden kendskab til personen bag, er missionen lykkedes,« vurderer Jan Balling, som under udformningen

har søgt et nutidigt stilistisk udtryk, som hverken er naturalistisk eller non-figurativt.

»Jeg går ikke op i, hvad mit formsprog hedder, og derfor kan man også med god ret sige, at statuen har et designet, stilistisk udtryk. Det har al kunst nemlig,« fastslår Jan

HOVEDPUNKTER

■ På cykel rundt mellem møderne i Århus fulgte tidligere borgmester Bernhardt Jensen intenst med i bylivet og registrerede, hvor man burde rive ned, og hvor man skulle bevare.

■ Nu kan århusianerne opleve den senere så populære socialdemokrat – manden der reddede latinerkvarteret – i kunstnerisk gengivelse ved Vadestedet.

Balling med et smil og peger på, at kunstnere til alle tider har arbejdet ud fra egne forudsætninger og været præget af den tid, hvori de har udført værkerne. Bagefter har kunsthistorikere i bagklogskabens klare lys kunnet sætte etiketter som impressionisme, funkis, art nouveau, jugendstil, popkunst eller "post" et eller andet på tidsperioden.

Bæredygtige ideer

»Når jeg går i gang med en ny opgave, der er delvist bunden, hvor der også skal fortælles en historie, er det vigtigt, at bæredygtige ideer fastholdes længst muligt. Derfor har jeg i den nye én til to model fastholdt de enkle stregmotiver, som var vellykkede i mini-modellen. Til gengæld giver den slanke konstruktion anledning til lidt hovedbryderier hos mine samarbejdspartnere, som skal forholde sig til de mere praktiske sider af sagen,« fortæller Jan Balling.

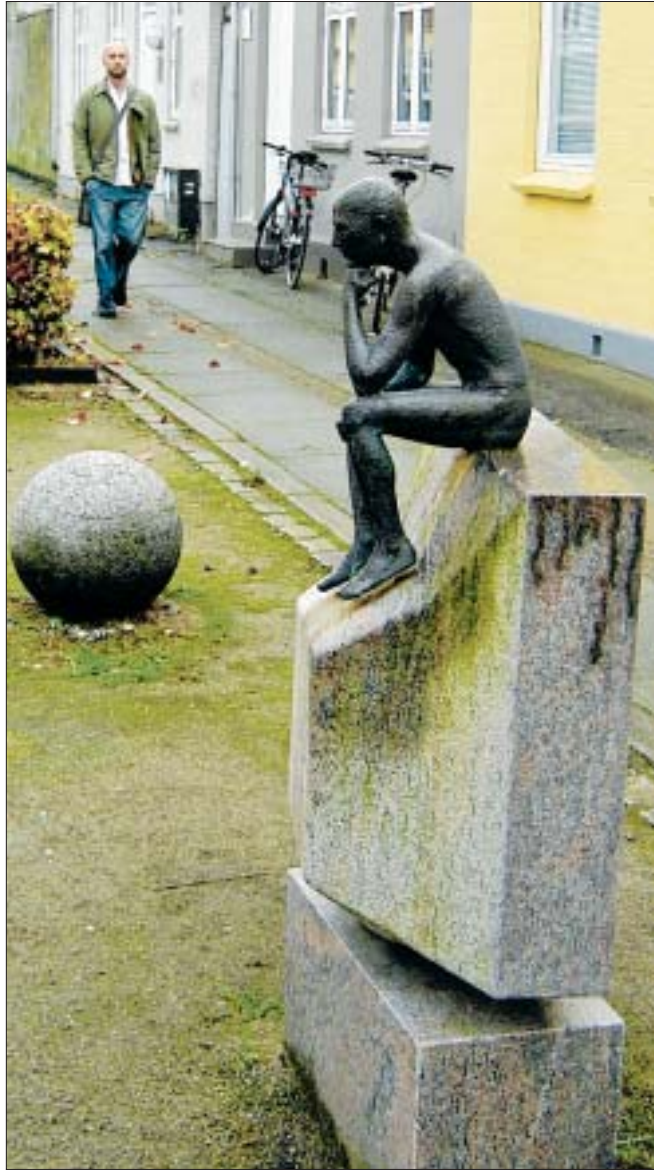
For nylig blev et ingeniørfirma sat på opgaven at udarbejde de tekniske styrkeberegninger på statuen.

»En bronzeskulptur kan stå ude i det barske danske klima i århundreder, men hvad nu, hvis et par fulderikker en sen nat får lyst til at snuppe en cykeltur på Bernhardt Jensens cykel? Så er det hensigtsmæssigt, at statuen står godt fast og ikke kan røkes,« fastslår Jan Balling.

I øjenhøjde med Bernhardt

Han glæder sig til at komme i gang med arbejdet på det endelige værk, som bliver påbegyndt til januar i forholdet én til én.

Statuen bliver cirka 10 pct. over naturlig størrelse, og soklen bliver lav, så århusianerne kommer i øjenhøjde med Bernhardt Jensen. Til august indledes de første bronzestøberier, og senest den 13. april 2010, når Bernhardt Jensen ville være fyldt 100 år, skal statuen være opstillet ved Vadestedet.

Den lille og populære mand i Ole Rømers Gade – "Homo Sedens" – skal Jan Balling også have æren for. Foto: Tommy Jervidal

Ballings omvendte valg

■ Mange århusianske kunstnere immigrerer til København for at gøre karriere, men Jan Balling valgte at rejse den modsatte vej.

TOMMY JERVIDAL
jpaarhus@jp.dk

»Som ung i 1970'erne havde jeg ligesom mine kammerater behov for at komme hjemmefra, så jeg rejste fra København for at studere på Århus Kunstakademi. Jeg blev så glad for byen, at jeg blev boende,« fortæller Jan Balling, som i mange år har boet i midtbyen.

Her har han også har været en aktiv deltager i mange trafikale debatter og borgermøder, som har haft indflydelse på udformningen af byen.

Flere opgaver i Århus

»Århus har udviklet sig meget de senere år. Arbejdsmæssigt har jeg haft mange spændende opgaver både Århus og rundt omkring i det ganske land. Derfor har jeg heller aldrig fortrudt, at jeg forlod København,« siger Balling og peger på nogle opgaver i Århus, som han specielt har været glad for.

»På Danmarks videnskabs-historiske Museum, Stenomuseet på Aarhus Universitet, har jeg stået for indretningen af vandkunsten i haveanlægget med glasskulpturer, keramiske fliser og

indretning af lys. Det var inspirerende at arbejde på opgaven med arkitektfirmaet C.F. Møller,« fortæller Baling, som har deltaget i flere projekter ledet af C.F. Møller, bl.a. et byhave-forløb over 65 meter med vandkunst i Bjerri- bro.

Homo sedens med hue

»I Ole Rømers Gade tæt på min bopæl udførte jeg i 2000 skulpturen Homo Sedens, det siddende menneske, som er en lille eftertænkssom mand udført i bronze. Han sidder oven på et fjernsyn i granit. Skulpturen er blevet meget populær. Hver vinter strikker betænksomme århusianere en lille hue, som han får på, så han kan holde hovedet varmt, mens han tænker,« beretter Jan Balling og nævner i samme åndedrag Holme Lokalcenter, hvor han har stået for det kunstneriske udtryk samt Viby Lokalcenter, hvor han har lavet to havefontæner.

»Som kunstner har jeg altid været nysgerrig og samtidig været så heldig at få lov til at arbejde med mange forskellige materialer som sten, træ, glas, vand, keramik samt olie og plastikmaling. Det har været fascinerende at lære så mange materialer at kende og erfare, hvordan nogle arbejder godt sammen, mens andre bør holdes adskilt,« siger Jan Balling.

BLÅ BOG

Jan Balling

- Født 1953 i København.
- Uddannet 1977-79 på Århus Kunstakademi samt hos billedhugger Johan Galster og grafiker Egon Bjerg Nielsen.
- Adskillige udstillinger, udsmykningsarbejder og skulpturoppgaver overalt i Danmark siden 1978.
- Censor på Kunstnernes Påskeudstilling 1984-85.
- Formand for Kunstnernes Hus i Århus 1987-88.
- Modtager af prisen Årets Gulv 1995.
- "Øksen, Stregen og Livet" – Byhave i Bjerringbro 1995-96
- Årets kunstner – Århus Stiftstidende 1998.
- Homo Sedens, Skulptur i bronze, Ole Rømers Gade i Århus 2000.
- Blad – vandkunst i bronze, Birketorvet i Grindsted 2004.
- To havefontæner, Viby Lokalcenter 2005
- Gudernes Jydepotte, keramisk skulptur til Grindsted 2007-08.
- "Manden, Tiden og Byen", skulptur af Bernhard Jensen til Vadestedet, Århus 2010.

Tilbud
kr. 9.999,-

Stort hjerte af 14 karat hvidguld
26 brillanter 1,0 carat Top Wesselton

Vi åbner vores nye butik med stil

skovLarsen.com

Sønder Allé 12 · DK-8000 Århus C · TLF. 8730 9200
www.skovlarsen.com

ANNONSE

Wiener valsedrømme i Århus

"Wiener Johann Strauss koncert-galla" søndag, den 8. februar i Symfonisk Sal, Musikhuset Aarhus

"Wiener Johann Strauss koncert-galla" har siden 1997 været et højdepunkt i mange europæiske kultur-centres koncertår – og har siden 2007, også begejstret publikum, i Symfonisk Sal, Musikhuset Aarhus.

Snvl tqonz(
l qzpnznz(S. S (Xpq5
pi zu wqznm

Den 8. februar, kl. 19:30, sker det: Med den originale østrigske gallakonzert bortføres publikum på en charmerende måde til en vidunderlig verden af Wiener

valsedrømme. At de "behersker deres Strauss fuldt ud" (Stuttgarter Zeitung), beviser K&K Philharmonikerne under musikalsk ledelse af Matthias Georg Kendlinger.

Den østrigske dirigent grundlagde i sin tid K&K Philharmonikerne og er med hidtil 650.000 besøgende den mest succesfulde Strauss-turné i Europa.

S wznwozi mv (x™
vf |™z{swknz |mv (
q_ qv

Fire par fra "Das Österreichische K&K Ballett"

"Wiener Johann Strauss koncert-galla" – kan opleves søndag, den 8. februar i Musikhuset

Matthias G. Kendlinger

Sopran Claudia Camie

danser til koreografi af Gerlinde Dill, som i mere end to årtier har kreeret opførelserne for "Wiener Staatsopernballett" til Wiener Philharmonikerne nyårskonzert i Wien.

Igen og igen belønner publikum forestillingen med stående bifald, bl.a. i

Madrid, Lissabon, Stockholm, Paris og endda i alle Straussvennernes mekka – i "Goldener Saal" i Wiener Musikverein.

Alle, som i god tid sikrer sig billetter til disse for det meste udsolgte koncerter, kan desuden glæde sig til Claudia Camie, sopranen fra

Wien. Hun vil fremføre titler såsom den fortryllende "Frühlingsstimmen Walzer" og "Schwips-Lied" fra "En nat i Venedig".

På programmet desuden: "Winterlust", "G'schichten aus dem Wienerwald", "Sympathie" og "Wiener Blut" – for slet ikke at tale om de

obligatoriske ekstranumre som Radetzky Marsch og Donauwalzer.

J Q T M \ M Z

Billetsalg 89 40 40 40 og BILLETnet 70 15 65 65. www.musikhuset aarhus.dk og www.billetnet.dk; www.dacapo.at